

Directivele europene pentru clădiri

Povară sau șansă de dezvoltare?

● Dr. Bogdan Atanasiu, senior expert Institutul European pentru Performanța Clădirilor, Bruxelles

Dr. Bogdan Atanasiu, senior expert Institutul European pentru Performanța Clădirilor, Bruxelles

Dinamica legislației europene pentru clădiri a devenit extrem de mare în ultimii ani. Avem o nouă directivă pentru performanța energetică a clădirilor, avem o nouă directivă pentru eficiența energetică care adresează destul de pronunțat clădirile, avem directive pentru proiectarea ecologică și etichetarea echipamentelor ce influențează consumul de energie, la orizont sunt noi directive pentru achizițiile publice.

La nivel de cerințe, statele membre inclusiv România trebuie să implementeze multe măsuri noi precum renovarea energetică a clădirilor existente cu un accent particular pe cele de locuit și publice, construcția de clădiri cu consum de energie aproape zero, certificarea energetică a clădirilor, evaluarea normelor pentru clădiri pe baza unei metodologii de calcul de cost optim, ajustarea regulilor de achiziție publică prin introducerea de criterii de mediu, de costuri pe ciclul de viață și de consum energetic.

Suntem într-o cursă contra cronometru, plecăm cu handicap față de mulți dintre competitori. Peste toate, nu întotdeauna înțelegem de ce ni se întâmplă toate acestea și la ce bun. În România legislația europeană (și chiar și cea națională) este puțin reflectată și de multe ori insuficient de corect dezbătută în media. Cam tot ce vine de la UE pare să fie reflectat și drept urmare perceput ca niște obligații inutile, eventual sprijinind interesele altora și mai puțin ale românilor. Ori, dacă nu găsești o rațiune în ceea ce vrei să faci, atunci este

destul de clar că treaba va fi făcută “pentru că trebuie”, caz în care impactul va fi slab sau chiar va genera efecte adverse celor anticipate. Pentru a face o treabă utilă trebuie găsită rațiunea muncii și conștientizată valoarea rezultatului. Nu poți să clădești ceva util fără să știi de ce și ce trebuie să atingi.

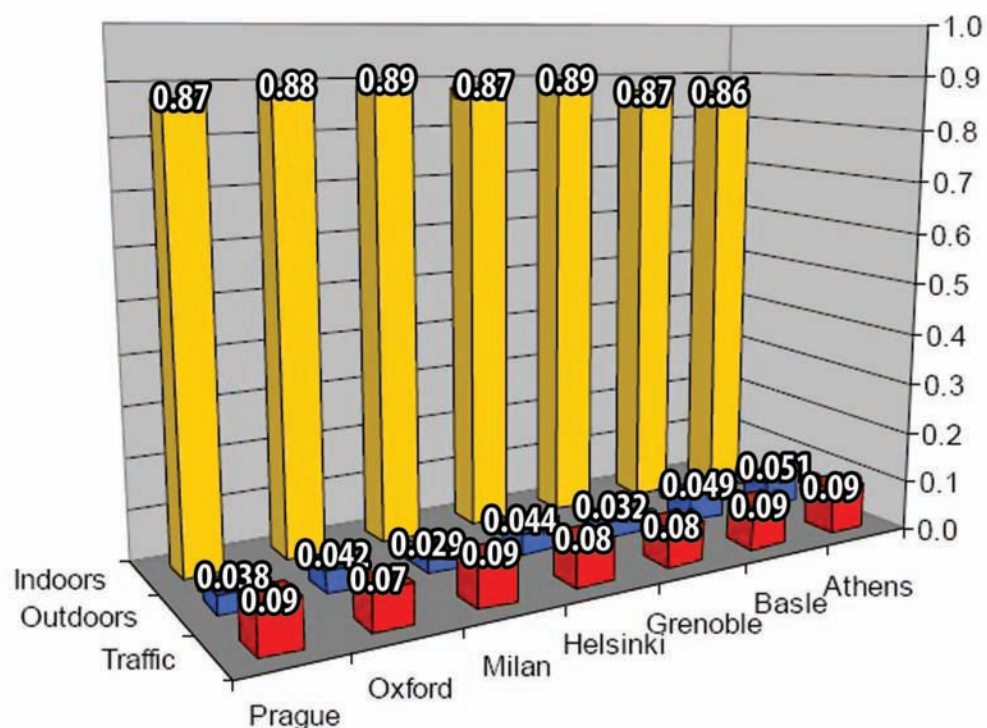
În general, legislația europeană este rezultatul unui compromis între cele 28 de state membre și deși ambiția este dată de țările cele mai avansate, și ceilalți au un cuvânt hotărâtor de spus în procesul de elaborare. Cu alte cuvinte, aceste legi sunt și ale noastre, ceea ce înseamnă că avem un interes în a le asuma și voi încerca să conturez câteva dintre beneficiile importante ce ar putea fi generate de către legislația europeană pentru clădiri.

În mod evident legislația europeană este mai ambițioasă decât ceea ce am fi produs noi în caz că nu am fi fost parte a Uniunii Europene. Este clar că fără o legislație vizionară și bine transpusă în practică nu putem spera să ne dezvoltăm rapid și să vedem pe timpul vieții o Românie mai prosperă și mai conectată spațiului în care se află.

Evaluând strict domeniul clădirilor, trebuie spus că acestea reprezintă cea mai importantă infrastructură a

unei țări. Poate este mai puțin vizibil dar realitatea este că în zonele urbane ne petrecem aproximativ 80% din viață în clădiri (vezi grafic). Astfel spus, calitatea clădirilor ne influențează profund viața, dar și toate celelalte infrastructuri conexe, respectiv de transport, economice etc. Deci este important să trăim în clădiri mai bune, care să ofere un confort decent.

Implementarea legislației europene pentru clădiri generează beneficii economice. Asta înseamnă că prin transpunerea unui pachet legislativ mai ambițios avem șansa să evoluăm mai repede atât prin stimularea pieței către produse mai bune, cât și prin dezvoltarea și creșterea competitivității firmelor românești de profil. Clădirile performante energetic de tip casă pasivă sau care conțin surse regenerabile locale asigură o notă de plată cu mult mai mică la energie și, totodată, protecție în timp la creșterile aproape continue de prețuri. În plus, renovarea clădirilor existente, dezvoltarea în țară a activităților ce produc tehnologii pentru clădiri cu consum scăzut de energie și a activităților conexe înseamnă locuri de muncă, înseamnă un necesar mult scăzut de resurse energetice (fie ele importuri sau noi exploatari), înseamnă, într-un cuvânt, prosperitate.

Investițiile în performanța energetică a clădirilor au câteva avantaje economice mai puțin vizibile dar extrem de importante:

➤ spre deosebire de alte investiții pe partea de producere și alimentare cu energie unde profitul merge către investitor/producător, investițiile în creșterea performanței energetice a clădirilor asigură distribuirea beneficiilor către societate. Altfel spus, este mult mai logic, mai durabil și mai profitabil social să investim în reducerea consumului de energie în clădiri decât în construcția de noi capacități energetice sau în importuri/exploatarea de resurse naturale.

➤ spre deosebire de alte investiții pe partea de generare, investițiile în performanța energetică a clădirilor presupun dezvoltarea unei piețe ample ce generează semnificativ mai multe locuri de muncă și stimulează dezvoltarea economică într-o măsură mai mare.

A locui în clădiri sănătoase înseamnă și bolnavi mai puțin, deci eforturi mai mici din bugetul de asigurări de sănătate pentru tratamentul acestora. Din cauza poluării aerului și a traiului în frig avem în România circa un milion de bolnavi de astm și cu mult mai mulți bolnavi de diverse boli respiratorii. Poluarea fonică cauzată de izolații necorespunzătoare este cauzatoare de boli pe sistem nervos. Productivitatea muncii în birouri este serios influențată de condițiile de lucru și temperatura din clădiri. Cu alte cuvinte investițiile în clădiri cu consum redus de energie rezolvă implicit și problemele de mai sus, fiind astfel și o măsură preventivă pentru multe boli ce ne afectează viața și reprezintă cheltuieli semnificative în bugetul familiilor și cel public de sănătate.

Peste toate, este clar că nu putem să ne imaginăm o societate mai prosperă fără a presupune automat clădiri mai bune și mai frumoase pentru cetățenii ei.

Este o legătură destul de strânsă între aspectul unei țări, a clădirilor de acolo și gradul ei de dezvoltare.

Cele enumerate mai sus sunt motive puternice ce arată beneficii locale generate de aplicarea corectă a directivelor europene ce facilitează dezvoltarea rapidă și durabilă a infrastructurii naționale de clădiri. Pentru asta însă este nevoie de adaptarea bine articulată a unui cadru legislativ național care să conducă la aceste avantaje. Este nevoie de reglementări ambițioase pentru performanța energetică a clădirilor, care să țină cont de contextul românesc, dar să nu se limiteze doar la a confirma realitatea de azi, ci să conducă ambițios către o realitate mai bună de mâine. Este nevoie de un cadru legislativ dinamic, în continuă evoluție, bazat pe regulile bune guvernării și pe asumarea largă de către factorii implicați și cei politici. Este nevoie de seriozitate și rigurozitate în aplicarea acestor legi și norme.

Clădirile cu consum redus de energie presupun calitate atât la nivelul legislativ, cât mai ales la nivel practic, în proiectare și în construcții. Cred că oricine își dorește să aibă produse de calitate și să depășim momentul consacrat al lui "lasă că merge și așa".

Este nevoie și să începem să canalizăm imensul spirit critic românesc în mod constructiv; americanii repetă obsesiv faptul că trebuie gândit pozitiv ("think positive") pentru a realiza ceva. Nu prea există exemple de obiectiv atins cu succes fără să crezi cu adevărat în atingerea lui. De aceea ar fi util să începem a analiza legislația europeană nu ca pe o povară, ci ca pe o oportunitate.

Apartenența la Uniunea Europeană nu ne aduce numai un cadru legislativ pentru dezvoltare, ci și fonduri pentru a le transpune în practică. Introducerea clădirilor drept sector prioritar de finanțare din exercițiul bugetar european 2014 - 2020 reprezintă o

șansă unică să începem să creștem performanța energetică a clădirilor și să îmbunătățim practica în construcții cu finanțare externă.

Nu putem spera să atragem fonduri europene dacă legislația românească nu este armonizată în mod funcțional cu cea europeană. Nu va mai exista o a doua șansă, cam toate celelalte țări europene au înțeles asta și dacă pierdem acest tren va fi mult mai greu să recuperăm mai apoi decalajul și să găsim finanțare pentru a o face. Și ar fi păcat pentru că putem și merităm mai mult decât avem în prezent.

Evaluări și studii recente ale Institutului European pentru Performanța Energetică a Clădirilor (Buildings Performance Institute Europe-BPIE), sunt disponibile gratuit la www.bpie.eu.

